

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XX. An Beati ex vi visionis Dei videant aliquas creaturas in Verbo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

355. *Obijcies 1.* Actus liber diuinæ voluntatis supra necessarium non addit, nisi solam connotationem effectus futuri, liberè à se dependentis: ergo ad illum videndum, vt distinctum formaliter ab actu necessario, sufficit videre effectum ipsum futurum. Resp. Dupliciter posse effectum futurum videri, vel in seipso, & per ipsum velut à posteriori simul cognosci actum diuinæ voluntatis, tanquam proximam causam ipsius; vel vt terminum diuinæ voluntatis, per cuius connotationem formaliter constituitur ipse actus liber diuinæ voluntatis. Primo modo supra negauimus, effectus futuros videri à beatis, non autem secundo modo.

356. *Obijcies 2.* Multa sunt libera decreta in Deo, quibus nulla respondet productio ad extra, cuiusmodi sunt omnia decreta conditionata, quibus Deus promittit aliquid futurum, sub conditione, quā non secuta nihil producit ad extra: hæc enim decreta realiter sunt in Deo, nulla tamen illis respondet productio ad extra, ob defectum conditionis non adimpletæ. Confir. quia decretum Dei non solum est liberum in producendo hoc vel illo effectū, sed etiam in producendo effectū propter hunc vel illum finem, potest enim Deus propter varios fines eundem effectum producere: atqui hæc libertas diuini decreti propter hunc vel illum finem, nequit à beatis cognosci per connotationem alicuius productionis ad extra: tum quia nequit cognosci per connotationem productionis ipsiusmet effectus, qui propter talem peculiarem finem dicitur produci, cum idem omnino effectus inuariatus quoad suam productionem, fieri potuisset propter alium finem. Tum quia sæpe Deus finem, propter quem vnam rem producit, non manifestat per aliquam actionem extrinsecā, atque adeo nequit ille cognosci per connotationem alicuius productionis realis. Igitur ad cognoscendum liberū decretum in Deo nō semper erit necessarium, illud cognoscere cum connotatione alicuius productionis ad extra, à se liberè dependentis. Resp. negando, esse vltimum liberum decretum actu existens in Deo, cui aliqua non respondeat realis productio, aut negatio realis productionis ad extra, vt infra, cum de voluntate Dei.

357. Ad prob. autem dicendum est, decreta conditionata, actu existentia in Deo, fundari in aliquo decreto absoluto de ipsa promissione rei sub conditione futuræ. Idem enim decretum, vt connotans promissionem liberè à se dependentem, est decretum absolutum & formale in Deo; vt verò connotans rem ipsam promissam sub conditione futuræ, si conditio ponatur, est conditionatum & virtuale, vt fusiùs infra. Ad Confirm. specialem finem, propter quem Deus solet rem aliquam producere, cognosci per ordinem ad mutationem alicuius rei, dependenter à qua, tanquam à fine & motiuo rem ipsam producit: vt specialis finis, propter quē Deus voluit Verbum incarnari, fuit remedium pec-

cati, quo non existente, Verbum incarnatum non fuisset, atque adeo liberum decretum de incarnando Verbo propter talem finem connotat permissionem peccati, dependenter à quo Verbum fuit incarnatum: atque adeo nullum assignatur liberum decretum in Deo, cui aliqua realis mutatio ad extra non respondeat.

SECTIO XX.

An Beati ex vi visionis Dei videant aliquas creaturas in Verbo?

358. **H** Actenus de obiecto primario visionis beatæ, qui est Deus, nunc de secundario, quæ sunt creaturæ secundum proprium esse ipsarum, vt distinctum ab ipso esse increato Dei. Dupliciter enim possunt creaturæ videri in Deo; vno modo secundum esse eminentiale, quod habent in Deo, tanquam in causa eminentiali, & primo exemplari rerum omnium: quo pacto videre creaturas in Deo, est videre ipsam creatricem essentiam; quia hoc modo non differt esse creaturarum ab ipso esse increato Dei. Alio modo secundum esse proprium creaturarum, vt distinctum ab ipso esse increato Dei: quo modo creaturæ non sunt formaliter in Deo, sed tantum virtute, quatenus possunt ab ipso secundum tale esse causari. Atque in hoc sensu proponitur quæstio propter Patres, sæpe docentes à beatis videri creaturas in Verbo.

359. Dicuntur autem creaturæ videri in Verbo, non quod in eo tantum, vt distincto à reliquis personis, videantur, sed per appropriationem: quia nimirum sicut Verbum procedit per intellectionem Patris, ita opera supernaturalia ad extra, pertinentia ad intellectum, attribuuntur Verbo. Quemadmodum, quia Spiritus sanctus procedit per voluntatem, opera supernaturalia, spectantia ad voluntatem creatam, attribuuntur Spiritui sancto: sicut & opera diuinæ potentie ad extra tribuuntur soli Patri, eò quod ipse per potentiam fecundam ad intra est primum principium omnium diuinarum processuum. Quæstio igitur est, an eadem visione, quā videtur Dei essentia, simul videantur aliqua obiecta creata.

360. PRIMA sententia negat. Est Aureoli quodlib. 10. q. 4. Maioris in 3. dist. 14. q. 3. concl. 2. & in 4. dist. 49. q. 16. §. Teneo igitur, Ocham in 4. q. 13. art. 3. Gabrielis in 3. dist. 14. Notabile vltimo. Aliacensis in 1. q. 12. art. 3. §. His præmissis. Vasquez 1. p. disp. 50. c. 7. Fundamentum est, quia licet non repugnet, eadem visione videri Deū, & creaturas, saltem concomitanter cum Deo, tamen facilius saluantur reuelationes, quæ successu temporis fiunt beatis, si dicamus, has reuelationes fieri distinctā notitiā ab ipsa visione beata. Nam visio beata est inuariabilis, & quid-

Aureolus.
Maior.

Ocham.
Gabriel.
Aliacensis.
Vasquez.

quid

quid repræsentat, totum à principio repræsentat: alioqui aut oporteret per nouas reuelationes variari ipsam visionem Dei, aut non omnia, quæ visio Dei repræsentat, statim à principio repræsentare, sed successiue ad beneplacitum Dei: vtrumque autem est absurdum: igitur dicendum est, distinctis actibus videri Deum & creaturas.

361. SECUNDA sententia affirmat, Est S. Thom. 1. p. q. 12. art. 8. & 9. & 3. contra Gent. cap. 60. Caietan. & Ferrar. ijsdem locis, Bonauent. in 3. dist. 14. art. 2. quæst. 1. Richardi art. 2. quæst. 2. Baconi dist. 13. q. 2. art. 3. §. 2. Durandi dist. 14. q. 2. & in 4. dist. 49. Capreoli quæst. 6. Argentin. quæst. 2. art. 4. Soti quæst. 3. art. 3. concl. 4. Molinæ in primam part. q. 12. disp. 1. memb. 1. Suarez lib. 2. de attributis cap. 25. Arrubalis disp. 25. & omnium interpretum S. Thom. præcitato loco primæ partis. Quæ sententia verior est & sequenda. Nec contrarius est Scotus in 3. dist. 14. quæst. 2. §. Sed ista via: vbi docet, animam Christi per vnum actum videre verbum, & omnia relucentia in verbo habitualiter & in actu primo; in actu verò secundo, modò videre vnum, modò aliud obiectum creatum: etenim per actum primum exprimentem modò vnum, modò aliud obiectum secundarium, intelligit ibi Scotus ipsam visionem beatam, quæ sine vlla mutatione sui potest intellectui successiue manifestare diuersa obiecta, per solam aduertentiam intellectus; putat enim, vt constat ex 1. dist. 1. quæst. 3. quamlibet cognitionem abstrahere posse ab obiecto secundario, non tamen à primario, de quo infra.

362. Primum fundamentum sumitur ex Augustino lib. 11. de Ciuit. Dei c. 7. & 29. & lib. 4. de Genesi ad litteram cap. 22. & 23. vbi duplicem distinguit in Angelis beatis notitiam, alteram creaturarum in Verbo, quam *matutinam* appellat, alteram creaturarum in propria natura, quam *vesperinam* vocat. Nec per notitiam creaturarum in verbo, intelligere potuit notitiam creaturarum, secundum esse, quod habent in Deo, secundum quod sunt ipse Deus & vita ipsa Dei, vt Aureolus & Vasquez interpretantur: tum quia est contra communem expositionem Scholasticorum, in secundo & quarto, præcipue contra S. Thomam 1. p. quæst. 58. art. 6. & 7. & quæst. 8. de Veritate art. 16. & 17. Tum quia aduersatur verbis ipsius Augustini, qui citato cap. 7. de Ciuit. Dei sic scribit: *Cognitio creature in seipsa decoloratior est, quam cum in Dei sapientia cognoscitur, velut in arte, quæ facta est.* Idem repetit cap. 29. creaturam melius videri in Sapientia Dei, tanquam in arte, quæ facta est, quam in seipsa; quia illic clariore, hic obscuriore cognitione. Vnde illam appellat cognitionem *matutinam*, hanc *vesperinam*. At si de cognitione creaturarum solum secundum esse eminentiale, quod habent in Deo, loqueretur, improprie dixisset, eam videri in arte Dei, quæ facta est: Nam creatura secundum hoc esse non distinguitur

ab ipsa arte, & Sapientia Dei. Vnde idem est, creaturam secundum hoc esse videri in arte Dei, & artem Dei videri in ipsa arte Dei. Cum igitur Augustinus distinguat artem Dei, in qua creatura videtur, ab ipsa creatura, quæ in arte videtur, de creatura loquitur, non secundum esse eminentiale, per quod non distinguitur ab arte Dei, sed secundum esse formale, per quod distinguitur ab ipsa arte Dei. Tum quia discrimen creaturæ in seipsa & in Deo visæ, non assignat ex parte obiecti visi, sed ex parte modi videndi, quia in Deo, inquit, *clariore, in se obscuriore cognitione videtur*: cum tamen, si de esse eminentiali loqueretur, aptius discrimen assignaret ex parte obiecti, quia nimirum in Deo nobilior, in se verò ignobilior habet esse.

363. Apertius de triplici habitaculo c. ultimo docet, ex visione Dei trinam nasci scientiam, hominis videntis, Dei visi, & creaturarum, quæ videntur. Sicut per speculum trina nobis, inquit, *visio administratur, quia & nos ipsos, & speculum, & quidquid præsens adest, videmus*: Sic per speculum diuina claritatis & ipsum Deum, vt est videbimus, & nos ipsos, & ceteros, vera & certa scientia cognoscemus. Si autem hæc solum viderentur secundum esse eminentiale, quod habent in Deo, non posset de ijs trina scientia distingui; quia cum hæc non distinguatur ratione actus; nam hic vnus est hominis videntis, & Dei visi, vt ab ipso Aug. supponitur: igitur distinguenda est ratione triplicis obiecti: atqui triplex obiectum distingui non posset, si hæc tantum viderentur secundum esse eminentiale, quod in Deo habent, nam hoc vnum est, & idem esse Dei & creaturarum. Cæterum, si quando Aug. hanc notitiam *matutinam* appellat cognitionem creatoris, per eamque aliter creaturas videri, quam in seipsis, id ab Aug. non dicitur ex eo, quod putet, eam ad solum esse increatum Dei terminari, sed quia ad illud terminatur primario, & in eo incommutabiliter videntur reliqua, quia videntur vt termini diuinæ omnipotentia, cum qua necessariam connexionem habent.

364. Secundum fundamentum sumitur ex illo communi modo loquendi Patrum, quo docent, creaturas videri in Verbo: etenim creaturas videre in Verbo, est eas videre in Verbo, tanquam in obiecto primariè cognito, proinde eadem cognitione, quæ videtur Verbum ipsum. Nec rectè aduersarij explicant causaliter, tum quia improprie explicant Patres, tum propter ipsam particulam *IN*, quæ formalem non efficientem causam significat. Tum quia non saluant discrimen cognitionis *matutine* & *vesperine* ab Aug. assignatum; nam semper cognitio creaturæ visæ in propria natura est eiusdem rationis, siue causetur ab obiecto per propriam speciem, siue à Deo supplente speciem obiecti.

365. Sed distinguit Aureolus art. 4. duplicem cognitionem creaturarum, alteram per proprias causas & principia, alteram origi-

natam

S. Thomas.
Caietanus.
Ferrarius.
Bonauent.
Richardus.
Baconius.
Durandus.
Capreolus.
Argentinus.
Sotus.
Molina.
Suarez.
Arrubal.

Scotus.

Augustinus.

S. Thomas.

Augustinus.

Aureolus.

nata ad Divina essentia visa in se ipsa, ut causa exemplari creaturarum; primam appellat vespertinam, secundam matutinam; quia per hanc non solum cognoscitur quod quid est creaturae, sed etiam propter quid ipsius creaturae, quia cognoscitur illa, ut exemplata à prima causa, sicut notitia effectus per causam, est nobilior notitia eiusdem secundum se. Sed contra, nam tunc notitia effectus per causam est clarior, quando eadem notitia cognoscitur effectus, & causa simul: at quando distincta notitia cognoscitur causa & effectus, non potest notitia effectus ex hoc capite praecise, quod supponat cognitionem causae in eodem intellectu, esse clarior notitia effectus, quae nullam causae cognitionem supponit, nam cognitio effectus non variatur intrinsece per cognitionem causae, quem solum connotat in eodem subiecto.

366. Tertium fundamentum sit, quia nulla est repugnantia, quin eadem cognitione videatur Deus & creatura in ipso Deo: igitur de facto talis cognitio concedenda est beatis. Consequentia constat, quia visio beata est perfecta participatio visionis increatae: ergo si talis cognitio non repugnat, non est deneganda beatis. Antecedens probatur, nam Deus eadem cognitione intuetur se ipsum & creaturas: igitur talis cognitio ex natura sua non repugnat. Nec afferri potest peculiaris ratio, propter quam potius repugnet in creatura, quam in Deo.

367. Dices: repugnat cognitionem simul esse rationem, in qua videatur creatura, & rationem, qua videatur Deus: ergo repugnat eadem cognitione videri Deum & creaturam simul. Consequentia constat, quia repugnat, aut Deum videri in cognitione, ut in ratione *in qua*, aut creaturas non existentes, vel absentes, tanquam ratione *qua*: nam quidquid est absens, & non existens, non potest per se ipsum terminare notitiam cognoscentis. Antecedens probatur, tum quia eadem cognitio simul esset directa respectu Dei, & reflexa respectu creaturae: tum quia prius terminaretur ad creaturas, quam ad Deum. quia prius terminaretur ad se ipsam, ut est expressa imago creaturarum, tum ad Deum, quem beatus cognosceret mediante eadem cognitione, ut expressa imago creaturarum. Resp. negando antecedens cum Caiet. 1. p. q. 12. art. 2. §. *adverte*, ubi negat in beatis verbum expressum de Deo, concedit autem de his, quae videntur in Deo. Et ad primam probationem nego assumptum, nam eadem cognitio, ut exprimit creaturas, est intellectui directa imago creaturarum, ut autem est tendentia ad Deum, est directa notitia ducens intellectum ad ipsum Deum, in se ipso existentem cognoscendum. Nec repugnat eandem cognitionem esse naturalem imaginem, *in qua* videatur unum, & simul viam, *qua* tendatur ad aliud: sicut eadem cognitio naturalis angeli est via, *qua* cognoscit propriam substantiam, & simul abstractiva imago, *in qua* cognoscit Deum.

368. Ad posteriorem nego antecedens, nam prius ratione beatus cognoscit Deum, quam suam visionem, & consequenter prius ratione cognoscit Deum, quam creaturas in sua visione expressas: quia Deum cognoscit directe, suam vero visionem quasi reflexe. Maior controuersia est de modo, quo creaturae videantur in Deo: de quo sit,

SECTIO XXI.

Quo pacto creaturae videantur in verbo?

369. **P**RO explicatione notandum: creaturas videri in verbo, est verbum aliquo modo esse medium videndi creaturas. Porro medium videndi aliud est duplex, vnum formale, & est ipsa cognitio, qua, vel in qua videtur obiectum per illam expressum & representatum; alterum obiectivum, quod cognitum in se, est simul medium & ratio cognoscendi aliud, ob aliquam connexionem, quam habet cum illo; alioqui si nullam haberet cum illo connexionem, non potius diceretur videri in illo, quam cum illo: sicut videntur plura obiecta disparata per eandem speciem expressam ab angelo, aut plura obiecta visibilia per eandem visionem ab oculo corporeo, quae solum important simultaneitatem concomitantiae, non connexionem aliquam causalem inter se. Cum igitur quaerimus, an creaturae videantur in verbo, non quaerimus, an verbum sit medium formale, quo, vel in quo videatur creaturae; hoc enim est actus ipse creatus visionis gloriose, quo informatus intellectus beati, tendit ad creaturas ipsas cognoscendas; sed, an sit medium obiectivum, quod cognitum in se, sit simul ratio cognoscendi creaturas, non quidem in ipso verbo existentes, sed in se ipsis, secundum proprium esse, quod haberent, si extra verbum existerent: idque propter connexionem, quam habet cum creaturis, vel tanquam causa cum effectis, vel tanquam idea cum ideatis. Ceterum dupliciter potest verbum increatum esse medium cognoscendi creaturas, vno modo proxime & immediate, ut hoc ipso quod cognoscitur in se, sit medium cognoscendi creaturas; alio modo remote & radicaliter, ut non hoc ipso quod cognoscitur in se, sit medium cognoscendi creaturas, sed hoc tantum exigat connaturaliter, ut causa est, vel idea creaturarum.

370. Praeterea cum quaerimus, an verbum visum in se sit medium videndi creaturas, non quaerimus, an verbum sit medium cognoscendi creaturas abstractivè, & sub ratione tantum comuni & generica entis, sed intuitivè & distinctè secundum proprias rationes & notas uniuscuiusque. Praesens igitur controuersia in eo potissimum versatur, an verbum siue Divina essentia, ut proxime visa in se ut causa, id est idea creaturarum, sit simul medium ne-